

Nunatsinni imminut toqoriataarsinnaasut Peqqinnissaqarfimmut saaffiginnilluni attaveqarnikkut sumiissusersineqarsinnaapput

Imminut toqoriataarsinnaaneq ersarilluinnartartoq nutaamik misissuinerit takutippaat, ingammik imminut toqunnissamik eqqarsaatit aamma imminut toqoriaraluernerit Peqqinnissaqarfimmut attaveqarnikkut sumiissusersineqarsinnaapput. Taamaalilluni Peqqinnissaqarfimmi killiliussat iluini imminut toqunnissat siunnerfeqarluartumik pitsaaliorneqarnissaannut periarfissaqarpoq. Tamanna ilutigalugu imminut toqussimasut misissuiffigineqarsimasut amerlanersaanni Peqqinnissaqarfiup oqartussaaffigisaani imminut toqoriataarsinnaanerit ilisimaneqartut sumiissusersineqarsinnaanngillat. Imminut toqunnissanut pitsaaliuilluni suliniutit allanut attuumassuteqartillugit ingerlanneqartarunarpot. Imminut toqunnissat pillugit qanoq pitsaanerpaamik pitsaaliuisoqarsinnaanersoq sulii ilisimasaqarfigisariaqarparput.

Imminut toqunneq pisoq ilungersunartuuvoq aammalu ilaqutaasunut inuiaqatigiinnullu allanut kingunerlutsitserujussuarsinnaasoq. Ukiuni kingullerni 40-50-ini imminut toquttarnerit tamatumalu malitsigisai nunatsinni annertuumik ajornartorsiutaasimapput aamma toqukku qimagussimasut tamarmiusut 10 %-iisa missaat imminut toqunermik pissuteqartarput. Inuusuttut angutillu akornanni imminut toquttartut akulikinneraapput. Iliuusiusartoq tamanna nunarsuarmi nunat inoqqaavini aamma ilisimaneqartoq nunarsuup Kitaani nunat ilaanni imminut toquttartut kisisitsisaannit allaaneruvoq, tamakkunanimi utoqqaanerusut imminnut toquttarmata. Imminut toquttarnerit pitsaaliorneqarnissaat ikilisinneqarnissaallu pissusissamisoortumik innuttaasuni kissaatigineqartorujussuupput aamma tamakku pillugit ukiut ingerlaneranni amerlasuunik suliniuteqartoqartarsimavoq. Kikkut imminnut toqunnissaminnut qaninnerunersut ilisimaneqarpat pitsaaliuineq naleqqussarneqarsinnaavoq. Taamaattumik nunatsinni imminnut toqussimasuni imminut toqoriataarnissat suussusersineqarnissaat kissaatigaarput. Piffissap ilaani imminut toquttoqarnissaata tungaanut Peqqinnissaqarfimmut attaveqartarnerit pitsaaliuinissamut periarfissaasinnaapput.

Taamaattumik imminut toqussimasut imminut toqunnissamik tungaanut qaammatit arfinillit tikillugit sivisutigisumik Peqqinnissaqarfimmut attaveqartarsimanerat misissuiffigineqarnissaat misissuinerimi siunertaavoq taavalu tamakku imminut toqusimassut ukioqatigisaannik aamma arnaqataannik / anguteqataannik imminut toqusimanngitsunik sanillersuussisoqarluni.

Inuit 160-iupput, qaammatini arfinilinni Peqqinnissaqarfimmut angutit 115-it arnallu 45-t misissuiffigineqarput. Imminut toqoriataarsinnaanerni misissuiffigineqartuni Peqqinnissaqarfimmut attaveqartarnerit ilanngullugit misissuiffigineqarput, tamakkulu imminut toqunnissamik eqqarsartarsimallutik, imminut toqoriaraluarsimallutik, imigassamik sunnertisimasimallutik oqartarput aamma nakuusernerit malitsigisaannik taamatut iliortarsimapput tarnikkullu nappaateqarnerannik takussutissartaqartarsimapput.

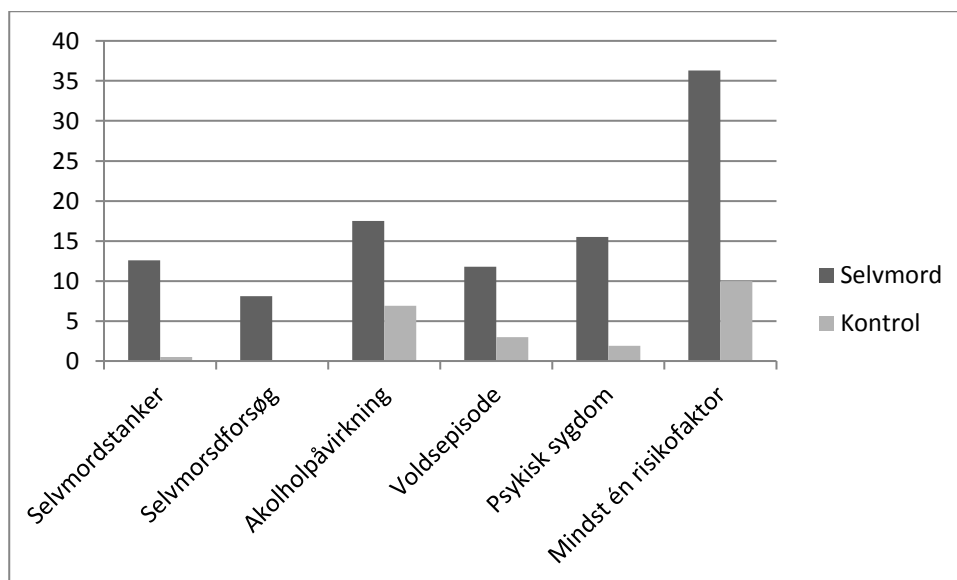
Tamakku inuusuttunut 35-t inorlugit ukiulinnut aamma 35-niit qummut ukiulinnut agguataarneqarput.

Qaammatit arfinillit ingerlaneranni agguaqatigiissillugit marloriarluni Peqqinnissaqarfimmut attaveqartoqartarsimavoq. Kisitsisit 0-imiit 60-inut nikerarput. Arnat angutininnarnit amerlanernik attaveqartarsimapput. Imminnut toqussimasuni sanilliussanilu attaveqartarsimanerit assigiinngissuteqanngillat. Imminnut toqussimasuni pingajorarterutaasa missaat (31%) attaveqartarsimanngillat.

Qaammatit arfinillit ingerlaneranni imminut toqunnissamik eqqarsariataarsinnaanerit, imminut toqoriaraluarnerit, imigassamik sunnertisimanerit aamma nakuusernerit inuusuttuni imminut toqussimasuni sanillersuunneqartunut sanilliullugit akuttunngitsuusut paasineqarput, uffa imminut toqunnissamik eqqarsaatit, imminut toqoriaraluarnerit tarnikkullu nappaatit imminut toqussimasuni ukioqqortunerusuni sanillersuunneqartunut sanilliullugit akulikinnerusut.

Soorlu titartakkami (figur) takuneqarsinnaasoq imminnut toqussimasuni tamani inuit pingajorarterutaat sanilliunneqartunut 10 %-iusunut sanilliullugit taamaaleraannaasimapput. Imminnut toqussimasut sanilliunneqartullu akornanni assigiinngissutsit annertunerpaat paasineqartut tassaapput imminut toqunnissamik eqqarsarnerit aamma imminut toqoriaraluarnerit imminnut toqussimasuni tamani tallimararterutiniittut.

Titartakkap oqaasertai: Inunnit 160-iusunit imminnut toqussimasunit imminnut toqoriartaarsinnaanerit sanilliunneqartunut sanilliullugit amerlassusiat.

Allattut: Nakorsaatini nalinginnaasuni immikkut ittumik nakorsaq, Tommy Grundsøe, Kalaallit Nunaanni nakorsaatit pillugit suliassaqarfimmi immikkut ittumik ilisimasalik
 Nakorsaatini nalinginnaasuni immikkut ittumik nakorsaq, Michael Lynge Pedersen, Phd, Dr. med.
 Oqarasuaat: : +299 34 44 43

Najoqqutarineqartoq: Risk factors observed in health care system 6 months prior completed suicide.
 Grundsøe TL, Pedersen ML. Int J Circumpolar Health. 2019 Dec;78(1):1617019. doi:
 10.1080/2,24239822019162E+18